

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 3 april 2014
Br.ref.:AGJ598/14

PRESUDA

u

slučaju br. KO44/14

**Ocena ustavnih amandmana predloženih od strane Vlade,
koje je predsednik Skupštine Republike Kosovo podneo
11. marta 2014. god. dopisom br. 04-DO-2186**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Odlukom br. 1/174 od 6. marta 2014. god., Vlada Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada) shodno članu 144.1 Ustava, Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), predložila je nekoliko ustavnih amandmana.

2. Dana 11. marta 2014. god., predsednik Skupštine Kosova je u skladu sa članom 144.3 Ustava, prosledio Vladin predlog ustavnih amandmana Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), za preliminarno ocenjivanje da predloženi amandmani na neki način ne umanjuju bilo koje pravo ili slobodu garantovanu Poglavljem II Ustava.
3. Dakle, predsednik Skupštine je podnosilac zahteva u postupku pred ovim Sudom (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je šesnaest (16) ustavnih amandmana, koji su usvojeni 6. marta 2014. god., Odlukom Vlade, br. 01/174.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.9 i članu 144.3 Ustava, članovima 20 i 54 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. marta 2014. god., podnosilac zahteva je, dopisom br. 04-DO-2186, podneo Sudu Vladin predlog amandmana zahtevajući od Suda da oceni da li amandmani koje je predložila Vlada na neki način umanjuju neko od prava i sloboda zagwarantovanih Poglavljem II Ustava. Ovi amandmani su određeni u priloženom Aneksu.
7. Dana 11. marta 2014. god., predsednik Suda je, odlukom br. GJR. KO44/14, imenovao sudiju Altay Suroy za Sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je, odlukom br. KSH. KO44/14, imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 14. marta 2014. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva i tražio da podnese informacije i dopunsku dokumentaciju u vezi postupaka koji su preduzeti u skladu sa članom 144 Ustava najkasnije do 20. marta 2014. god. Štaviše, Sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi kopiju obaveštenja svakom poslaniku Skupštine, kako bi im omogućio da, najkasnije do 22. marta 2014. god., dostave komentare o gorespomenutom zahtevu podnetom Sudu, posebno, u svetlu tumačenja člana 144.3 Ustava od strane ovog Suda u sličnim slučajevima.
9. Dana 14. marta 2014. god., Sud je takođe obavestio premijera o registrovanju zahteva i tražio od njega da, najkasnije do 22. marta 2014. god., podnese informacije i dopunsku dokumentaciju u vezi postupaka koji su preduzeti u skladu sa članom 144 Ustava.
10. Dana 14. marta 2014. god., kopija zahteva je prosleđena predsedniku Republike Kosovo i Ombudsmanu.

11. Do danas, Sud nije primio tražene informacije i prateću dokumentaciju ni od strane podnosioca zahteva ni od premijera.
12. Dana 31. marta 2014. god., Sud je većao o zahtevu i jednoglasno odlučio da je zahtev prihvatljiv i da predloženi ustavni amandmani ne umanjuju prava i slobode zagantovanih Poglavljem II Ustava.

Pregled činjenica

13. Skupština je usvojila tekst Ustava, koji je stupio na snagu 15. juna 2008. god., u Poglavlju XIII [Završne odredbe] član 144 [Amandmani] Ustava koji ovlašćuje Vladu, predsednika ili jednu četvrtinu (1/4) poslanika Skupštine Kosovo, kao što je propisano Poslovníkom o radu, da predlože amandmane na ovaj Ustav.
14. Dana 6. marta 2014. god., Vlada je, na osnovu člana 93.9 Ustava, donela odluku br. 01/174 kojom je predložila šesnaest (16) ustavnih amandmana.
15. Dana 10. marta 2014. god., premijer je, dopisom br. 57/2014, prosledio Vladin predlog o ustavnim amandmanima podnosiocu zahteva.
16. Dana 11. marta 2014. god., podnosilac zahteva, dopisom br. 04-DO-2186, i u skladu sa članom 144.3 Ustava, prosledio je Vladin predlog o ustavnim amandmanima Sudu, zahtevajući od Suda da oceni da li predloženi amandmani na neki način umanjuju neko od prava ili sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom o radu.
18. U tom pogledu, Sud prvo treba da ustanovi da li ima nadležnost da oceni Vladin predlog ustavnih amandmana.
19. Sud podseća da, u skladu sa članom 113. 9 Ustava:

„Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava“.

20. Sledstveno, Sud ima nadležnost da oceni da predloženi amandmani ne umanjuju prava i slobode zagantovane poglavljem II Ustava.
21. Sledeće pitanje je ko se može smatrati ovlašćenom stranom za podnošenje zahteva Ustavnom sudu shodno članu 113. 9 Ustava. Sud još jednom podvlači da prema istom članu: *"Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman..."*. U konkretnom zahtevu, predsednik Skupštine je, dopisom od 11. marta 2014. god., podneo ovom Sudu zahtev za

preliminarno ocenjivanje predloženih ustavnih amandmana. Dakle, na osnovu člana 113.9 Ustava, podnosilac zahteva je ovlašćena strana koja ima pravo da podnese ovaj zahtev Sudu.

22. Prema tome, pošto Sud ima nadležnost da se bavi time i da je podnosilac zahteva ovlašćena strana shodno članu 113.9 Ustava, zahtev je prihvatljiv.

Obim ustavne ocene

23. Kao što je navedeno u delu iznad – Postupak pred sudom – predsednik Skupštine je podneo Sudu šesnaest (16) ustavnih amandmana predloženih od strane Vlade.
24. S tim u vezi, Sud naglašava da Ustav, kao najviši pravni akt Republike Kosovo, treba biti poštovan formalno i svečano kada se predlažu njegovi amandmani. Prema tome, Sud obraćajući pažnju na neophodnost pravne sigurnosti u vezi ovog pitanja, poziva se na član 112 [Opšta načela] Poglavlja VIII [Ustavni sud] Ustava, koji predviđa da je Ustavni sud konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.
25. Štaviše, Sud potvrđuje da što se tiče ocene ustavnosti predloženih amandmana Ustava prema članu 144 stavu 3, ti amandmani se trebaju razmotriti u svetlu Poglavlja II [Prava i osnovne slobode], uključujući pravni poredak Republike Kosovo, u čijoj samoj osnovi – prema članu 21 [Opšta načela] Poglavlja II – se nalaze ljudska prava i slobode navedene u tom Poglavlju. (vidi slučaj br. KO29/12 i KO48/12, podnosilac: predsednik Skupštine Republike Kosovo, presuda od 20. jula 2012. god., vidi takođe slučaj br. KO61/12, podnosilac: predsednik Skupštine Republike Kosovo, presuda od 31. oktobra 2012. god., stav 18).
26. Sud je takođe mišljenja da Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] i druga prava mogu biti primenljiva u ovom procesu, pošto posebna prava koja su propisana u istom, predstavljaju proširenje ljudskih prava i sloboda propisanih u Poglavlju II Ustava, a posebno onih propisanih u članu 24 [Jednakost pred zakonom]. Ovo je posebno tačno u svetlu odredbi člana 21 [Opšta načela] stava 2, koje propisuju da Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode predviđene ovim Ustavom, ali nije nužno da su ta prava sadržana samo u Poglavlju II (vidi slučaj br. KO29/12 i KO48/12, podnosilac: predsednik Skupštine Republike Kosovo, presuda od 20. jula 2012. god.).
27. Sud je takođe mišljenja da član 21 Ustava treba čitati u vezi sa članom 7.1 Ustava koji definiše vrednosti ustavnog poretka u Republici Kosovo koji se zasniva *"na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije."*
28. Stoga, ocena ustavnosti predloženih amandmana od strane ovog Suda neće biti obavljena uzimajući u obzir samo ljudska prava i slobode sadržane u Poglavlju II, nego takođe i slovo i duh Ustava (vidi slučaj br. KO29/12 i KO48/12,

podnosilac: predsednik Skupštine Republike Kosovo, presuda od 20. jula 2012. god.).

29. Sud će se sada baviti svakim od predloženih amandmana.

Ocena ustavnosti predloženih amandmana

I. Predloženi Amandman br. 24: Član 2 stav 2

30. Amandman br. 24 predlaže da reč “merama” treba zameniti sa “mehanizmima” u stavu 2 člana 2 Ustava.
31. Prema sadašnjem članu 2 [Suverenitet] stav 2 “*Suverenitet i integritet Republike Kosovo je neosporiv, neotuđiv i neodvojiv i štiti se svim merama, predviđenim ovim Ustavom i zakonom.*”
32. Amandamentirani član 2 stav 2 bi trebalo da glasi: “*Suverenitet i integritet Republike Kosovo je neosporiv, neotuđiv i neodvojiv i štiti se svim mehanizmima, predviđenim ovim Ustavom i zakonom.*”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 24

33. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.
34. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 24 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

II. Predloženi Amandman br. 25: Član 73 stav 1 tačka 2

35. Amandman br. 25 predlaže da član 73 stav 1 tačku 2 Ustava treba izbrisati i preformulisati kao sledeće:

„(2) pripadnici Oružanih Snaga Kosova.“

36. Prema sadašnjem članu 73 [Nemogućnost Kandidovanja] stav 1 tačka 2:

„1. Sledeća lica se ne mogu kandidovati niti izabrati za poslanika Skupštine, bez davanja ostavke:

[...]

(2) pripadnici Bezbednosnih Snaga Kosova;

[...]“

37. Amandamentirani član 73 stav 1, tačka 2 Ustava bi trebalo da glasi kao sledeće:

“1. Sledeća lica se ne mogu kandidovati niti izabrati za poslanika Skupštine, bez davanja ostavke;

[...]

(2) pripadnici Oružanih Snaga Kosova

[...]“

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 25

38. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.
39. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 25 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

III. Predloženi Amandman br. 26: Član 84 stav 1 tačka 12

40. Amandman br. 26 predlaže da treba izbrisati stav 12 člana 84 Ustava i preformulisati kao sledeće :

„(12) Vrhovni komandant Oružanih snaga Kosova“.

41. Prema sadašnjem članu 84 stav 12 Ustava:

“Predsednik Republike Kosovo je:

[...]

(12) Vrhovni komandant Bezbednosnih snaga Kosova;

[...]”

42. Amandamentirani član 84 stav 12 [Nadležnosti Predsednika] Ustava bi trebalo da glasi :

“Predsednik Republike Kosovo je:

[...]

(12) Vrhovni komandant Oružanih snaga Kosova;

[...]“

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 26

43. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.
44. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 26 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

IV. Predloženi Amandman br. 27: Član 84 stav 20

45. Amandman br. 27 predlaže da treba izbrisati stav 20 člana 84 Ustava i preformulisati kao sledeće:

„(20) imenuje i razrešava Šefa Odbrane, na preporuku premijera“.

46. Prema sadašnjem članu 84 stav 20 [Nadležnosti predsednika]:

“Predsednik Republike Kosovo:

[...]

(20) imenuje Komandanta Bezbednosnih snaga Kosova na preporuku Vlade [N.B.: Sud primećuje da je Engleska verzija ovog člana, umesto “premijera”, ima reć “Vlada”];

[...]“

47. Amandamentirani član 84 stav 20 bi trebalo da glasi:

„Predsednik Republike Kosovo:

[...]

(20) imenuje i razrešava šefa Odbrane, na preporuku premijera“

[...]“

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 27

48. Sud primećuje da je predsedniku data dodatna nadležnost, kao vrhovni komandant Oružanih snaga Kosova, odnosno da razreši šefa Odbrane.
49. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.
50. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 27 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

V. Predloženi Amandman br. 28: Član 94 stav 7

51. Amandman br. 28 predlaže da reć “i politikama odbrane” treba dodati iza reći “Obaveštajnim” u stavu 7 člana 94 Ustava.
52. Prema sadašnjem članu 94 stav 7 [Nadležnosti Premijera] Ustava:

“Premijer sprovodi sledeće nadležnosti:

[...]

(7) savetuje se sa predsednikom Republike Kosovo o obaveštajnim pitanjima;

[...].

53. Amandamentirani član 94 stav 7 Ustava bi trebalo da glasi:

„Premijer sprovodi sledeće nadležnosti:

[...]

(7) savetuje se sa predsednikom Republike Kosovo o obaveštajnim pitanjima **i politikama odbrane;**

[...].

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 28

54. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

55. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 28 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

VI. Predloženi Amandman br. 29: Naslov Poglavlja XI

56. Amandman br. 29 predlaže da treba izbrisati naslov Poglavlje XI Ustava i formulirati kao sledeće:

“Poglavlje XI - Sektor **Odbrane** i Bezbednosti”.

57. Sadašnji naslov Poglavlja XI glasi “Poglavlje XI Bezbednosni sektor”.

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 29

58. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

59. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 29 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

VII. Predloženi Amandman br. 30: Član 125 stav 1

60. Amandman br. 30 predlaže da reč “odbrane” treba dodati iza reči “sprovođenje zakona” u stavu 1 člana 125 [Opšta načela] Poglavlja XI Ustava.

61. Prema sadašnjem članu 125 stav 1:

“1. Republika Kosovo je nadležna za sprovođenje zakona, bezbednosti, pravosuđa, javne bezbednosti, obaveštajne službe, civilne zaštite i reagovanja u javnim situacijama i kontrole granica svoje teritorije.”

62. Amandamentirani stav 1 člana 125 Ustava bi trebalo da glasi:

*“1. Republika Kosovo je nadležna za sprovođenje zakona, **odbrane**, bezbednosti, pravosuđa, javne bezbednosti, obaveštajne službe, civilne zaštite i reagovanja u javnim situacijama i kontrole granica svoje teritorije.”*

[...].”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 30

63. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

64. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 30 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

VIII. Predloženi Amandman br. 31: Član 125 stav 2

65. Amandman br. 31 predlaže da treba izbrisati stav 2 člana 125 Ustava i preformulisati kao sledeće:

*“**Odbrambene i bezbednosne institucije u Republici Kosovo štite i obezbeđuju nezavisnost zemlje**, javnu bezbednost i prava svih u Republici Kosovo. Institucije deluju potpuno transparentno i u skladu sa demokratskim standardima i međunarodno priznatim ljudskim pravima. **Odbrambene i bezbednosne institucije moraju odraziti etničku raznolikost stanovništva Republike Kosovo.**”*

66. Prema sadašnjem članu 125 stav 2 [Opšta načela]:

“2. Bezbednosne institucije Republike Kosovo štite javnu bezbednost i prava svih u Republici Kosova. Institucije deluju na potpuno transparentan način u skladu sa demokratskim standardima i međunarodno priznatim ljudskim pravima. Bezbednosne institucije moraju odraziti etničku raznolikost stanovništva Republike Kosovo.”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 31

67. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

68. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 31 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava

IX. Predloženi Amandman br. 32: Član 125 stav 3

69. Amandman br. 32 predlaže da reč “odbrane” treba dodati iza reči “međunarodnim organima” u stavu 3 člana 125 [Opšta načela] Poglavlja XI Ustava.

70. Prema sadašnjem članu 125 stav 3 [Opšta načela]:

“3. Republika Kosovo poštuje međunarodno priznate sporazume i relevantne međunarodne zakone i sarađuje sa međunarodnim organima bezbednosti i regionalnim akterima.”

71. Amandamentirani član 125 stav 3 bi trebalo glasiti:

*“3. Republika Kosovo poštuje međunarodno priznate sporazume i relevantne međunarodne zakone i sarađuje sa međunarodnim organima **odbrane** [bezbednosti] i regionalnim akterima.”*

[...]

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 32

72. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.

73. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 32 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

X. Predloženi Amandman br. 33: Član 125 stav 4

74. Amandman br. 33 predlaže da reč “odbrambenih i” treba dodati iza reči “kontrola” u stavu 4 člana 125 [Opšta načela] Poglavlja XI Ustava.

75. Prema sadašnjem članu 125 stav 4 [Opšta načela]:

“4. Civilna i demokratska kontrola bezbednosnih institucija se garantuje.”

76. Amandamentirani član 125 stav 4 Ustava bi trebalo da glasi:

*“4. Civilna i demokratska kontrola **odbrambenih i bezbednosnih institucija se garantuje.**”*

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 33

77. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.

78. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 33 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XI. Predloženi Amandman br. 34: Član 125 stav 5

79. Amandman br. 34 predlaže da reč „odbrambenih i“ treba dodati iza reči „institucija“ u stav 5 člana 125 Poglavlja XI Ustava.

80. Prema sadašnjem članu 125 stav 5 [Opšta načela]:

„5. Skupština Republike Kosovo obezbeđuje relevantan nadzor budžeta i zakonodavstva bezbednosnih institucija, kao što je i regulisano zakonom.”

81. Amandamentirani član 125 stav 5 (srpska verzija) bi trebalo da glasi:

„5. Skupština Republike Kosovo obezbeđuje relevantan nadzor budžeta i zakonodavstva **odbrambenih** i bezbednosnih institucija, kao što je i regulisano zakonom.”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 34

82. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagwarantovanih Poglavljem II Ustava.

83. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 34 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XII. Predloženi Amandman br. 35: Član 126

84. Amandman br. 35 predlaže da treba izbrisati član 126 Ustava i formulisati kao sledeće:

Član 126 [Oružane snage Kosova]

„1. **Oružane snage Kosova su nacionalne vojne snage Republike Kosovo, i mogu slati svoje pripadnike u inostranstvo u potpunoj saglasnosti sa njenim međunarodnim obavezama.**

2. **Oružane snage Kosova štite suverenitet, teritorijalni integritet, građane, imovinu i interese Republike Kosovo, kao i doprinose izgradnji i očuvanju regionalnog i globalnog mira i stabilnosti.**

3. **Predsednik Republike Kosovo je vrhovni komandant Oružanih snaga Kosova, koje uvek podležu kontroli civilnih vlasti izabраниh na demokratski način.**

4. **Oružane snage Kosova su profesionalne snage, održavaju etničku raznolikost stanovnika Republike Kosovo i regrutuju se iz redova državljana Republike Kosovo.**

5. **Šef odbrane je ujedno i komandant Oružanih snaga Kosova, koga imenuje i razrešava Predsednik Republike Kosovo, na osnovu preporuke premijera.**

6. **Unutrašnja organizacija oružanih snaga Kosova se reguliše posebnim zakonom“.**

85. Prema sadašnjem članu 126 [Kosovske Bezbednosne Snage] :

“1. Kosovske bezbednosne snage su nacionalne bezbednosne snage Republike Kosovo i mogu slati svoje pripadnike u inostranstvo u potpunoj saglasnosti sa svojim međunarodnim obavezama.

2. Kosovske bezbednosne snage štite građane i zajednice Kosova, na osnovu zakonom određenih nadležnosti.

3. Predsednik Republike Kosovo je Vrhovni komandant bezbednosnih snaga Kosova, koje uvek podležu kontroli civilnih vlasti izabраниh na demokratski način.

4. Kosovske bezbednosne snage su profesionalne, održavaju etničku raznolikost stanovnika Republike Kosovo i biće regrutovane iz redova državljana Republike Kosovo.

5. Komandanta Kosovskih bezbednosnih snaga će imenovati Predsednik Republike Kosovo, na preporuku Vlade. Unutrašnje organizovanje Kosovskih bezbednosnih snaga se regulišu zakonom.”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 35

86. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

87. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 35 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XIII. Predloženi Amandman br. 36 – Član 127 stav 1

88. Amandman br. 36 predlaže da treba izbrisati stav 1 člana 127 Ustava i formulisati kao sledeće:

*“1. Veće bezbednosti Republike Kosovo u saradnji sa predsednikom Republike Kosovo i Vladom priprema strategiju **odbrane** i bezbednosti za Republiku Kosovo. Veće bezbednosti Republike Kosovo ima ulogu savetnika u svim pitanjima koja se odnose na **odbranu** i bezbednost u Republici Kosovo.”*

89. Prema sadašnjem članu 127 stav 1 [Kosovski Savet za Bezbednost] Ustava:

“1. Savet bezbednosti Republike Kosovo, u saradnji sa Predsednikom Republike Kosovo i Vladom, priprema strategiju sigurnosti za Republiku Kosovo. Savet bezbednosti Republike Kosovo ima i ulogu savetnika u svim pitanjima koja se tiču bezbednosti Republike Kosovo.”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 36

90. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.

91. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 36 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XIV. Predloženi Amandman br. 37: Član 129 stav 1

92. Predloženi amandman br. 37 odnosi se samo na albanskom i engleskom jeziku. Predlog je bio kao sledeće:
„Član 129 stav 1 nije potrebna izmena na srpskom jeziku.“

93. Prema sadašnjem članu 129 stav 1 [Obaveštajna služba]:

“Obaveštajna agencija Kosova istražuje, otkriva i nadgleda moguće pretnje po unutrašnju bezbednost Republike Kosovo.”

94. Amandamentirani član 129 stav 1 u srpskoj verziji ostaje isti:

“Obaveštajna agencija Kosova istražuje, otkriva i nadgleda moguće pretnje po unutrašnju bezbednost Republike Kosovo.”

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 37

95. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.
96. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 37 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XV. Predloženi Amandman br. 38: Član 131 stav 7

97. Amandman br. 38 predlaže da reč “Kosovske bezbednosne snage” treba zameniti sa “Oružane snage Kosova” u član 131 stav 7 Ustava.

98. Prema sadašnjem članu 131 stav 7 [Vanredno stanje]:

“7. Predsednik Republike Kosovo može nakon konsultacije sa Vladom i Skupštinom, da naredi mobilizaciju Kosovskih bezbednosnih snaga, kako bi pomogle u vanrednom stanju.”

99. Amandamentirani član 131 stav 7 bi trebalo glasiti:

*“7. Predsednik Republike Kosovo može nakon konsultacije sa Vladom i Skupštinom, da naredi mobilizaciju **Oružanih snaga Kosova**, kako bi pomogle u vanrednom stanju.”*

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 38

100. Sud smatra da tekst predloženog amandmana ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagantovanih Poglavljem II Ustava.
101. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 38 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XVI. Predloženi Amandman br. 39

102. Amandman br. 39 predlaže da se iza člana 128 [Policija Kosova] Ustava doda novi član. Novi predloženi amandman bi trebao da glasi:

Član 128 A
[Poverenik Skupštine za Oružane snage Kosova
i Policiju Kosova]

„1. Poverenik Skupštine za Oružane snage Kosova i Policiju Kosova je nezavisna institucija koja odgovara Skupštini Kosova.

2. Uloga, zadaci i odgovornosti poverenika Skupštine definišće se posebnim zakonom“.

Ocena ustavnosti predloženog amandmana br. 39

103. Sud primećuje da ovaj predloženi amandman osniva novu nezavisnu javnu instituciju, čija će se uloga, zadaci i odgovornosti definisati posebnim zakonom.
104. U vezi sa time, Sud želi da podseti da slične institucije postoje u niz evropskih zemalja kao što su: Austrija, Nemačka, Holandija, Norveška, Švedska i druge. Na primer, Osnovni Zakon Nemačke amandamentiran 2010. godine, predviđa *Poverenika Skupštine za Oružane snage*, kome su poverena ovlašćenja “da štiti osnovna prava i pomogne Bundestag u sprovođenju parlamentarnog nadzora nad oružanim snagama”; dodajući i da “Detalji će biti regulisani saveznim zakonom.” (vidi Nemački Savezni Zakon o povereniku oružanih snaga). Ovakve institucije takođe funkcionišu i u regionu (npr. Bosna i Hercegovina).
105. Sud na kraju smatra da novi predloženi član 128 A ustava ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava.
106. Prema tome, Sud zaključuje da predloženi amandman br. 38 je u saglasnosti sa Poglavljem II Ustava.

XVII.

107. Što se tiče tačke XVII nacrt amandmana predloženih od strane Vlade (vidi Aneks), Sud primećuje da stupanje na snagu ustavnih amandmana je regulisano članom 144 stav 4 Ustava.

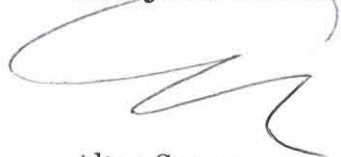
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, u skladu sa članovima 113.9 i 144.3 Ustava, članom 20 Zakona i pravilom 56 (1) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 31. marta 2014. god.,

JEDNOGLASNO ODLUČUJE KAO ŠTO SLEDI:

- I. Zahtev koji sadrži Vladin predlog ustavnih amandmana, koji je 11. marta 2014. god. podneo predsednik Skupštine, je prihvatljiv;
- II. Sud utvrđuje da nijedan od šesnaest (16) ustavnih amandmana koje sadrži Vladin predlog, podnetih od strane predsednika Skupštine 11. marta 2014. godine, ne umanjuje prava i sloboda zagarantovanih Poglavljem II Ustava;
- III. Ova Odluka će biti dostavljena stranama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, biće objavljena u Službenom listu; i
- IV. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

Aneks

Ustavni amandmani predloženi od strane Vlade Republike Kosovo, dopisom Ref.54/2014, od 10. marta 2014. god., predsedniku Skupštine Republike Kosovo

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

DRAFT AMENDMANI NA USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Skupština Republike Kosova;
Na osnovu člana 65 (2) Ustava Republike Kosova,
Usvojila

AMANDMANE NA USTAV REPUBLIKE KOSOVO

I.

Amandman br. 24

U članu 2 stav 2., reč: "merama" zamenjuje se rečju "mekanizmima".

II.

Amandman br. 25

U članu 73, stav 1, tačka 2 briše se i preformuliše tako da glasi :

(2) pripadnici Oružanih snaga Kosova;

III.

Amandman br. 26

U članu 84, stav 1, tačka 12 briše se i preformuliše tako da glasi:

(12) je Vrhovni Komandant Oružanih snaga Kosova;

IV.

Amandman br. 27

U članu 84, stav 1, tačka 20 briše se i preformuliše tako da glasi :

(20) imenuje i razrešava Šefa Odbrane, na preporuku Premijera;

V.
Amandman br. 28

U članu 94, stav 1, tačka 7 posle reči: "pitanjima", dodaju se reči: "i politikama odbrane".

VI.
Amandman br. 29

Naslov Poglavlja XI briše se i preformuliše tako da glasi:

Poglavlje XI - Sektor Odbrane i bezbednosti

VII.
Amandman br. 30

U članu 125, stav 1, posle reči: "sprovođenje zakona," dodaje se reč: "odbrane,".

VIII.
Amandman br. 31

U članu 125, stav 2 se briše i preformuliše tako da glasi:

2. Odbrambene i bezbednosne institucije u Republici Kosovo štite i obezbeđuju nezavisnost zemlje, javnu bezbednost i prava svih u Republici Kosovo. Institucije deluju potpuno transparentno i u skladu sa demokratskim standardima i sa međunarodno priznatim ljudskim pravima. Odbrambene i bezbednosne institucije moraju odraziti etničku raznolikost stanovništva Republike Kosova.

IX.
Amandman br. 32

U članu 125, stav 3, posle reči: "međunarodnim organima" dodaje se reč: "odbrane",

X.
Amandman br. 33

U članu 125, stav 4, posle reči "kontrola," dodaje se reči: "odbrambenih i".

XI.
Amandman br. 34

U članu 125, stav 5, posle reči: "zakonodavstva," dodaje se reči: "odbrambenih i".

XII.
Amandman br. 35

Član 126 briše se i preformuliše tako da glasi:

Član 126 (Oružane snage Kosova)

1. *Oružane snage Kosova su nacionalne vojne snage Republike Kosovo, i mogu slati svoje pripadnike u inostranstvo u potpunoj saglasnosti sa njenim međunarodnim obavezama.*
2. *Oružane snage Kosova štite suverenitet, teritorijalni integritet, građane, imovinu i interese Republike Kosovo, kao i doprinose izgradnji i očuvanju regionalnog i globalnog mira i stabilnosti.*
3. *Predsednik Republike Kosovo je Vrhovni komandant Oružanih snaga Kosova, koje uvek podležu kontroli civilnih vlasti izabranih na demokratski način.*
4. *Oružane snage Kosova su profesionalne snage, odražavaju etničku raznolikost stanovništva Republike Kosovo i regrutuju se iz redova državljana Republike Kosovo.*
5. *Šef odbrane je ujedno i komandant Oružanih snaga Kosova, koga imenuje i razrešava Predsednik Republike Kosovo, na osnovu preporuke Premijera.*
6. *Unutrašnja organizacija Oružanih snaga Kosova se reguliše posebnim zakonom.*

XIII.
Amandman br. 36

U članu 127, stav 1 briše se i preformuliše tako da glasi :

1. *Veće bezbednosti Republike Kosovo, u saradnji sa Predsednikom Republike Kosovo i Vladom, priprema strategiju odbrane i bezbednosti za Republiku Kosovo. Veće bezbednosti Republike Kosovo ima ulogu savetnika u svim pitanjima koja se odnose na odbranu i bezbednost u Republici Kosovo. "*

XIV.
Amandman br. 37

U članu 129, stav 1 nije potrebna izmena na srpskom jeziku "

XV.
Amandman br. 38

U članu 131, stav 7, reči "Kosovskih bezbednosnih snaga" zamenjuju se rečima: "Oružanih snaga Kosova".

XVI.
Amandman br. 39

Posle član 128 dodaje se novi član koji glasi:

Član 128A
Poverenik Skupštine za Oružane snage Kosova i Policiju Kosova

1. Poverenik Skupštine za Oružane snage Kosova i Policiju Kosova je nezavisna institucija koji odgovara Skupštini Kosova
2. Uloga, zadaci i odgovornosti Poverenika Skupštine definišće se posebnim zakonom

XVII.

Ustavne promene stupaju na snagu neposredno nakon njihovog usvajanja u Skupštini Republike Kosova.